

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตามคุณภาพบริการสุขภาพหญิงตั้งครรภ์ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามคุณภาพบริการสุขภาพหญิงตั้งครรภ์ ของพยาบาลในโรงพยาบาลชุมชนภาคใต้ตอนบน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังประชากรทั้งหมด 145 คน และมีผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัย จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 88.97 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมี 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ลักษณะ แบบเลือกตอบ และ เติมข้อความในช่องว่าง ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามคุณภาพบริการสุขภาพหญิงตั้งครรภ์ ลักษณะเป็นแบบปลายปิด และวัดด้วยมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยการปฏิบัติตามคุณภาพ 6 ด้าน คือ ด้านการค้นหาและแนะนำบริการฝากครรภ์แก่หญิงมีครรภ์ในเขตรับผิดชอบ การตรวจและการติดตามดูแลในระยะตั้งครรภ์การตรวจครรภ์ การดูแลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะโลหิตจาง การดูแลเบื้องต้นในหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะความดันโลหิตสูง การแนะนำเตรียมตัวสำหรับการคลอด และส่วนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามคุณภาพบริการสุขภาพหญิงตั้งครรภ์ ลักษณะเป็นแบบปลายปิด และวัดด้วยมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพของหัวหน้าหน่วยงาน 2) การสนับสนุนทรัพยากร 3) การปฏิบัติงานของคณะกรรมการอนามัยแม่และเด็ก 4) การอบรมเจ้าหน้าที่ ทดสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน หาความเที่ยงแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 ด้วยวิธีการทดสอบซ้ำ (test-retest method) ซึ่งมีระยะเวลาของการทดสอบซ้ำห่างกัน 15 วัน ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน 0.92 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา หาความสัมพันธ์โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า พยาบาลวิชาชีพอายุระหว่าง 31-40 ปีมากที่สุด และมีอายุโดยเฉลี่ย 37.29 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อายุการรับราชการ 16-20 ปีมากที่สุด ซึ่งอายุการรับราชการโดยเฉลี่ย 15.15 ปี จำนวนครั้งของการมีโอกาสเข้าร่วมอบรมหรือประชุมวิชาการงานอนามัยแม่และเด็กในรอบปีที่ผ่านมา 1-2 ครั้ง มากที่สุด ส่วนความเพียงพอในการเข้าอบรมพบว่ามากกว่าครึ่งไม่เพียงพอ

ส่วนระดับการปฏิบัติตามคุณภาพบริการสุขภาพหญิงตั้งครรภ์ และผลการทดสอบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ พบว่า

1. ระดับการปฏิบัติตามคุณภาพบริการสุขภาพหญิงตั้งครรภ์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.55, S.D. = 0.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยระดับมากที่สุด มี 5 ด้าน ได้แก่ การดูแลเบื้องต้นในหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะความดันโลหิตสูง ($\bar{X} = 3.92, S.D. = 0.21$) การแนะนำเตรียมตัวสำหรับการคลอด ($\bar{X} = 3.92, S.D. = 0.34$) การดูแลเบื้องต้นในหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะโลหิตจาง ($\bar{X} = 3.86, S.D. = 0.27$) การตรวจครรภ์ ($\bar{X} = 3.59, S.D. = 0.40$) การตรวจและการติดตามดูแลในระยะตั้งครรภ์ ($\bar{X} = 3.51, S.D. = 0.38$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด มีเพียงด้านเดียว คือ ด้านการค้นหาและแนะนำบริการฝากครรภ์แก่หญิงมีครรภ์ในเขตรับผิดชอบ ($\bar{X} = 2.92, S.D. = 0.79$)

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามคุณภาพบริการสุขภาพหญิงตั้งครรภ์ พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง 3 ปัจจัย ได้แก่ การสนับสนุนทรัพยากร ($r = 0.48, p < .01$) การสนับสนุนการอบรมเจ้าหน้าที่ ($r = 0.36, p < .01$) การปฏิบัติงานของคณะกรรมการงานอนามัยแม่และเด็ก ($r = 0.34, p < .01$) ตามลำดับ และมีปัจจัยเดียวที่มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำ คือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพของหัวหน้าหน่วยงาน ($r = 0.22, p < .01$)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติตามคุณภาพบริการสุขภาพหญิงตั้งครรภ์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การค้นหาหญิงตั้งครรภ์ที่ยังไม่ฝากครรภ์ และแนะนำให้มาฝากครรภ์ และการติดตามหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่มาฝากครรภ์ตามนัด มีระดับการปฏิบัติค่อนข้างน้อย ดังนั้น พยาบาลผู้ให้บริการควรตระหนัก และให้ความสำคัญในการปฏิบัติกิจกรรมเหล่านี้ เพราะวากิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ระบุไว้ในมาตรฐานการดูแลระยะตั้งครรภ์ และมีความสำคัญ เพื่อให้หญิงตั้งครรภ์เข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน เจ้าหน้าที่สามารถค้นหาความผิดปกติที่จะเกิดขึ้นกับมารดาและทารกตั้งแต่นั้นๆ และเป็น โอกาสให้พยาบาลได้ให้คำแนะนำการปฏิบัติตัวในระยะตั้งครรภ์แก่มารดา ยังผลให้มารดาและทารกมีภาวะสุขภาพที่ดี

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านการสนับสนุนทรัพยากร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติตามคุณภาพบริการสุขภาพหญิงตั้งครรภ์ ซึ่งระดับความสัมพันธ์สูงกว่าปัจจัยด้านอื่นๆ ที่ศึกษา ดังนั้นผู้บริหาร โรงพยาบาลชุมชนควรตระหนัก ในการสนับสนุนทรัพยากรตามความ

ต้องการของพยาบาลผู้ปฏิบัติงาน ทั้งด้านกำลังคน ด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านอาคารสถานที่ เช่น การจัดสถานบริการแยกเป็นสัดส่วนทำให้พยาบาลมีความสะดวกในการปฏิบัติงาน

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า พยาบาลผู้ปฏิบัติงานได้รับการอบรม หรือประชุมวิชาการไม่เพียงพอ ดังนั้น ผู้บริหารโรงพยาบาล และหัวหน้าหน่วยงาน ควรมีการประเมินความต้องการ และกำหนดเนื้อหาด้านการอบรมจากพยาบาลผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งมีการจัดทำแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคลในระดับโรงพยาบาล และจัดให้มีกิจกรรมเพิ่มพูน ความรู้ และทักษะสำหรับผู้ปฏิบัติงานตามแผน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยครั้งนี้สะท้อนให้เห็นภาพของคุณภาพการให้บริการสุขภาพหญิงตั้งครรภ์ และปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์ กับการปฏิบัติตามคุณภาพบริการสุขภาพหญิงตั้งครรภ์ตาม การรับรู้ของพยาบาลผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งไม่อาจครอบคลุมทุกประเด็น การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษา

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามคุณภาพบริการสุขภาพหญิงตั้งครรภ์ โดยพิจารณาตัวแปรอื่นๆ ที่คาดว่าจะมีผลในส่วนผู้ปฏิบัติ เช่น ปัจจัยด้านภาระงาน ปัจจัยด้าน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงาน เป็นต้น เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาปรับปรุง พัฒนาการบริการสุขภาพหญิงตั้งครรภ์ต่อไป

2.2 การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา ระดับการปฏิบัติตามคุณภาพบริการสุขภาพหญิงตั้งครรภ์ ของพยาบาลในโรงพยาบาลชุมชน ซึ่งเป็นการศึกษาในพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชน ที่รับผิดชอบพื้นที่ให้บริการบางส่วนในอำเภอนั้นๆ ดังนั้น ควรศึกษา การปฏิบัติตามคุณภาพบริการสุขภาพหญิงตั้งครรภ์ ในหน่วยบริการอื่นๆ ด้วย เช่น หน่วยบริการปฐมภูมิ หรือ สถานีอนามัย

2.3 การศึกษาครั้งนี้สะท้อนให้เห็นระดับคุณภาพบริการในมุมมองของพยาบาลผู้ให้บริการในด้านกระบวนการให้บริการ ควรมีการศึกษา คุณภาพในเชิงผลลัพธ์ การให้บริการ เช่น การประเมินความรู้ของหญิงตั้งครรภ์หลังจากพยาบาลให้คำแนะนำ และควรมีการศึกษาคุณภาพ ด้านปฏิสัมพันธ์ เช่น การประเมินความพึงพอใจของหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการปฏิบัติจากพยาบาลผู้ให้บริการ

2.4 ควรมีการศึกษาคุณภาพในด้านการบริหารหรือ ศึกษาบทบาทของหัวหน้าหน่วยงานในการจัดการคุณภาพทางการพยาบาล

2.5 ควรมีการศึกษาความพร้อมของทรัพยากร และความต้องการทรัพยากร ในการดำเนินงานให้บริการสุขภาพหญิงตั้งครรภ์